Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (осми състав)

26 септември 2024 година*

„Преюдициално запитване — Защита на потребителите — Обозначаване на цените на стоките — Директива 98/6/ЕО — Член 6а — Обявяване на намаляване на цената — Условия — Понятие „предишна цена“ — Задължение обявеното намаляване на цената да се определя въз основа на предишната цена“

По дело C-330/23

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Landgericht Дюселдорф (Областен съд Дюселдорф, Германия) с акт от 19 май 2023 г., постъпил в Съда на 25 май 2023 г., в рамките на производство по дело

Verbraucherzentrale Baden-Württemberg eV

срещу

Aldi Süd Dienstleistungs SE & Co. OHG,

СЪДЪТ (осми състав),

състоящ се от: N. Piçarra (докладчик), председател на състава, N. Jääskinen и M. Gavalec, съдии,

генерален адвокат: L. Medina,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

– за Aldi Süd Dienstleistungs SE & Co. OHG, от C. Fürsen и A. Starcke, Rechtsanwälte,

– за чешкото правителство, от S. Šindelková, M. Smolek и J. Vláčil, в качеството на представители,

– за унгарското правителство, от M. Z. Fehér и K. Szíjjártó, в качеството на представители,

* Език на производството: немски.

– за нидерландското правителство, от M. Bulterman и M. Gijzen, в качеството на представители,

– за полското правителство, от B. Majczyna, в качеството на представител,

– за финландското правителство, от H. Leppo, в качеството на представител,

– за норвежкото правителство, от F. Bergsjø и P. A. Tønnessen, в качеството на представители,

– за Европейската комисия, от B.-R. Killmann, P. Ondrůšek и N. Ruiz García, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 6а, параграфи 1 и 2 от Директива 98/6/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 1998 година относно защитата на потребителите при обозначаването на цените на стоките, предлагани на потребителите (ОВ L 80, 1998 г., стр. 27; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 4, стр. 206), изменена с Директива (ЕС) 2019/2161 на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2019 г. (ОВ L 328, 2019 г., стр. 7) (наричана по-нататък „Директива 98/6“).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между Verbraucherzentrale Baden-Württemberg eV (сдружение на потребителите на провинция Баден-Вюртемберг, Германия) (наричано по-нататък „сдружението на потребителите“) и Aldi Süd Dienstleistungs SE & Co. OHG (наричано по-нататък „Aldi“) по повод на обозначаването на намаленията на цените в рекламите за продажба на хранителни продукти.

Правна уредба

Директива 98/6

3 Съображения 1, 2, 6 и 12 от Директива 98/6 гласят:

„(1) […] прозрачното функциониране на пазара и точната информация благоприятстват защитата на потребителите и здравословната конкуренция между предприятията и стоките;

(2) […] следва да бъде обезпечено високо ниво на защита на потребителите; […] Общността следва да допринесе за това чрез специални мерки, които подпомагат и допълват политиките, следвани от държавите членки по отношение на точната, ясна и недвусмислена информация, предоставяна на потребителите за цените на предлаганите им стоки;

[…]

(6) […] задължението да се обозначава продажната цена и цената за единица мярка допринася значително за подобряване информацията, предоставяна на потребителите, тъй като това е най-лесният начин да се даде възможност на потребителите да оценят и сравнят цените на стоките по оптимален начин и следователно да направят информиран избор[,] основан на обикновеното сравняване;

[…]

(12) […] законодателството на Общността може да осигури еднородна и ясна информация, която е от полза на всички потребители в контекста на вътрешния пазар […]“.

4 Член 1 от тази директива гласи следното:

„Настоящата директива има за цел да предвиди обозначаване на продажната цена и цената за единица мярка от стоката, предлагана от търговците на потребителите, с цел да се подобри информацията, предоставяна на потребителите, и да се улесни сравнението на цените“.

5 Съгласно член 4, параграф 1 от посочената директива продажната цена трябва да е недвусмислена, лесно разбираема и ясно и четливо изписана.

6 Член 6а, параграфи 1 и 2 от същата директива предвижда:

„1. При всяко обявяване на намаляване на цената се посочва предишната цена, прилагана от търговеца за определен период от време преди въвеждането на намалението на цената.

2. „Предишна цена“ означава най-ниската цена, прилагана от търговеца за период от време не по-кратък от 30 дни преди въвеждането на намалението на цената“.

7 Член 6а е въведен в Директива 98/6 с Директива 2019/2161, чието съображение 1 предвижда:

„Член 169, параграф 1 и член 169, параграф 2, буква а) [ДФЕС] предвиждат, че Съюзът допринася за постигане на високо равнище на защита на потребителите посредством мерки, приемани съгласно член 114 от ДФЕС. Член 38 от Хартата на основните права на Европейския съюз […] предвижда, че в политиките на Съюза трябва да се осигурява високо равнище на защита на потребителите“.

Директива 2005/29/ЕО

8 Член 3, озаглавен „Обхват“, от Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2005 година относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар и изменение на Директива 84/450/ЕИО на Съвета, Директиви 97/7/ЕО, 98/27/ЕО и 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, и Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета („Директива за нелоялни търговски практики“) (ОВ L 149, 2005 г., стр. 22; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 14, стр. 260), предвижда в параграфи 1 и 4:

„1. Настоящата директива се прилага по отношение на нелоялни търговски практики от страна на търговците към потребителите, съгласно разпоредбата на член 5, преди, по време на и след търговска сделка във връзка със стока.

[…]

4. В случай на противоречие на разпоредбите на настоящата директива и други разпоредби на Общността, уреждащи специфични аспекти на нелоялни търговски практики, вторите имат предимство и се прилагат спрямо тези специфични аспекти“.

Насоките от 2021 г.

9 Раздел 2 от Известие на Комисията — Насоки относно тълкуването и прилагането на член 6а от [Директива 98/6] (ОВ L 526, 2021 г., стр. 130, наричани по-нататък „Насоките от 2021“) се отнася до „[о]бозначаване на „предишната“ цена.“ Точка 2.1 от този раздел, озаглавен („Общи правила“) има следния текст:

„[…]

С изключение на стоките, обхванати от възможностите за избор на нормативна уредба, посочени в член 6а, параграфи 3—5, [от Директива 98/6], държавите членки не могат да предвидят период, по-кратък от 30 дни, за определяне на „предишната“ цена. Целта на този референтен период от най-малко 30 дни е да се попречи на търговците да жонглират с цените и да представят фалшиви намаления на цените, например чрез увеличаване на цената за кратък период с цел намаляването ѝ впоследствие чрез представяне на (значително) намаление на цената, което въвежда потребителите в заблуждение. Ето защо 30-дневният период за определяне на референтната „предишна“ цена гарантира, че тази референтна цена е действителна, а не просто маркетингов инструмент, чрез който намалението да изглежда привлекателно.

[…]

В съответствие с това намалението на цената трябва да бъде представено, като за сравнение се използва обозначената „предишна“ цена, т.е. всяко обозначено процентно намаление трябва да се основава на „предишната“ цена, установена съгласно член 6а“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

10 Всяка седмица Aldi изготвя рекламни брошури, съдържащи офертите на различните филиали, принадлежащи към групата Aldi Süd (наричана по-нататък „групата Aldi“). Тези брошури са налични и в интернет.

11 Брошурата, валидна за седмицата от 17 до 22 октомври 2022 г., предлага по-специално „супер промоция“ на „пресни продукти на намалени цени“, сред които „био банани на килограм, отговарящи на стандарта за справедлива търговия“, и „ананас Rainforest Alliance“. Цената на всеки от тези два продукта е спомената отстрани на тяхното снимково изображение, под формата на бял правоъгълник, в който са посочени две различни цени, а именно в средата цената с големи цифри (1,29 евро за бананите и 1,49 за ананасите), както и в долния десен ъгъл, друга цена с по-малки цифри, която е задраскана (1,69 евро за всеки от двата продукта). При бананите правоъгълник с цветовете на германското знаме, който е разположен отчасти върху този с цената, уточнява намалението на тази цена в проценти. Подобен правоъгълник, разположен върху правоъгълника с цената, е използван за офертата за ананасите, заедно с надписа „хит цена“ („Preis-Highlight“). Под всеки от двата бели правоъгълника относно цената е разположен следният текст: „Последна продажна цена. Най-ниска цена през последните 30 дни“, последван от трета цена (1,29 евро за бананите и 1,39 евро за ананасите).

12 По-конкретно цените на тези банани и ананаси са представени съответно по следния начин:

(банани)

(ананаси)

13 От акта за преюдициално запитване е видно, че обявената в магазините на групата Aldi цена за посочените банани е 1,69 евро/кг без прекъсване от средата на септември 2022 г., с изключение на седмицата от 19 до 24 септември, по време на която за тях е приложена намалена цена от 1,29 евро/кг. Що се отнася до ананасите, тяхната единична цена е между 1,39 и 1,79 евро в рамките на петте седмици, предхождащи офертата, която се съдържа в брошурата. Непосредствено преди тази оферта цената е била 1,69 евро.

14 Тъй като счита, че такава реклама засяга интересите на потребителите и е нелоялна, сдружението на потребителите иска от Landgericht Düsseldorf (Областен съд Дюселдорф, Германия), който е запитващата юрисдикция, да осъди Aldi да преустанови рекламата за продажбата на храни пред потребителите, извършвана от самото него или чрез трето лице, като посочва намаления на цените в проценти, когато намалението не е определено въз основа на най-ниската цена в магазините от групата Aldi през последните 30 дни преди прилагането на такова намаление. В исковата молба на сдружението на потребителите се иска също така Aldi да бъде осъдено да не рекламира, самото то или чрез трето лице, намаление на цената на хранителен продукт като „хит цена“, като посочва цена, по-висока от тази, която е била в сила в магазините от групата Aldi през предишните 30 дни.

15 Запитващата юрисдикция счита, че изходът на спора, с който е сезирана, зависи от тълкуването на член 6а, параграфи 1 и 2 от Директива 98/6, и посочва, че не споделя становището на сдружението на потребителите, че основата за определяне на намалението на цената, предлагано на потребителя, трябва да бъде „предишната цена“ по смисъла на член 6а, параграф 2. Тази юрисдикция счита, че макар да произтича от Насоките от 2021 г., подобно тълкуване не може да се изведе от посочената директива, която по същество се ограничава до това да определи информацията, която трябва да бъде предоставена на потребителите и момента, в който това да бъде направено, без да уточнява начина, по който тази информация трябва да бъде предоставена.

16 Запитващата юрисдикция отбелязва, че доколкото Директива 98/6 не урежда специфичните аспекти на съобщаването на информация, с изключение на областта, попадаща в приложното поле на посочения член 6а, би следвало по-скоро да се прецени дали разглежданата информация е била предоставена на потребителите в съответствие с релевантните разпоредби на Директива 2005/29. Тя признава обаче, че в някои случаи посочването на процентното намаление на цената, при което няма позоваване на „предишната цена“ по смисъла на член 6а, параграф 2 от Директива 98/6, има нелоялен характер и поради това противоречи на Директива 2005/29. Същото би могло да се отнася, mutatis mutandis, за рекламните съобщения, които рекламират намаление на цената, за което се твърди, че е много изгодно.

17 При тези обстоятелства Landgericht Düsseldorf (Областен съд Дюселдорф) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Трябва ли член 6а, параграфи 1 и 2 от Директива 98/6 да се тълкува в смисъл, че процентът, посочен в обявление за намаляване на цената, трябва да се свързва изключително с предишната цена по смисъла на член 6а, параграф 2 от Директива 98/6?

2) Трябва ли член 6а, параграфи 1 и 2 от Директива 98/6 да се тълкува в смисъл, че акцентите при рекламата, които следва да подчертаят изгодния характер на офертата по отношение на цената (например обозначението на цената като „хит цена“) тогава, когато са използвани в обявление за намаляване на цената, трябва да се свързват с предишната цена по смисъла на член 6а, параграф 2 от Директива 98/6?“.

По преюдициалните въпроси

18 С двата си въпроса, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 6а, параграфи 1 и 2 от Директива 98/6 трябва да се тълкува в смисъл, че изисква намалението на цената на стока — което се обявява от търговец под формата или на процент, или на рекламно указание, насочено към това да се изтъкне изгодният характер на обявената цена — да се определя въз основа на „предишната цена“ по смисъла на параграф 2 от този член.

19 Съгласно член 6а, параграф 1 от Директива 98/6 „[п]ри всяко обявяване на намаляване на цената се посочва предишната цена, прилагана от търговеца за определен период от време преди въвеждането на намалението на цената“. Понятието „предишна цена“ е определено като „най-ниската цена, прилагана от търговеца за период от време не по-кратък от 30 дни преди въвеждането на намалението на цената“.

20 На първо място, текстът на член 6а, параграф 1 от Директива 98/6 наистина сам по себе си не позволява да се определи дали намалението на цената, съдържащо се в обявлението, трябва да се изчисли въз основа на „предишната цена“, както е определена в параграф 2 от този член. Това не променя факта, че терминът „намаление“ в общоупотребимия език препраща към намаляването на цена, прилагана преди това.

21 На второ място, за да се определят смисълът и обхватът на разпоредба от правото на Съюза, тя следва да се тълкува, като се вземат предвид не само текстът на тази разпоредба, но и по-специално специфичните цели, преследвани от нея, и целите, преследвани от правната уредба, от която тя е част (вж. в този смисъл решение от 22 юни 2021 г., Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Действие на решение за експулсиране), C-719/19, EU:C:2021:506, т. 70).

22 Що се отнася до целите на Директива 98/6, съгласно член 1 във връзка със съображение 6 от нея тя е насочена към подобряване на информацията, предоставяна на потребителите, и улесняване на сравняването на продажните цени на стоките, предлагани от търговците на потребителите, за да им се даде възможност да направят информиран избор. В съображение 1 от посочената директива се подчертава значението на прозрачното функциониране на пазара и на точната информация за защитата на потребителите. В това отношение в съображение 12 от посочената директива се уточнява, че тя цели да осигури еднородна и ясна информация, която е от полза на всички потребители в контекста на вътрешния пазар. Освен това съгласно член 4, параграф 1 от същата директива във връзка със съображение 2 от нея продажната цена на стоките, предлагани на потребителите, трябва да бъде недвусмислена, лесно разбираема, и ясно и четливо изписана, така че посочената информация да бъде точна, ясна и недвусмислена (вж. в този смисъл решение от 29 юни 2023 г., Verband Sozialer Wettbewerb (Депозитни опаковки), C-543/21, EU:C:2023:527, т. 25).

23 Освен това съображение 1 от Директива 2019/2161, която добавя член 6а в Директива 98/6, изрично препраща към член 38 от Хартата на основните права на Европейския съюз. Последната разпоредба, подобно на член 169 ДФЕС, има за цел да осигури в политиките на Съюза високо равнище на защита на потребителите (вж. в този смисъл решение от 23 март 2021 г., Airhelp, C-28/20, EU:C:2021:226, т. 49). Същата цел е предвидена в съображение 2 от Директива 98/6.

24 Тълкуване на член 6а, параграф 1 от Директива 98/6 в смисъл, че в обявлението за намаление на цената е достатъчно да се посочи „предишната цена“ по смисъла на параграф 2 от този член, без тази цена да представлява действителната основа за изчисляване на такова намаление, обаче би създало опасност, както отбелязват по-специално унгарското, нидерландското и норвежкото правителство в писмените си становища, да се засегне постигането на тези цели, и по-специално на целта за подобряване на информацията, предоставяна на потребителите, която изисква информацията за цените и методите за изчисляване на обявеното намаление да са недвусмислени.

25 Освен това, що се отнася до специфичните цели, преследвани с член 6а от Директива 98/6, както се посочва в Насоките от 2021 г. и както отбелязват чешкото и полското правителство, както и Комисията в писмените си становища, той цели да попречи на търговците да въвеждат в заблуждение потребителя, като увеличават прилаганата цена, преди да обявят намаление на цената и по този начин показват фалшиви намаления на цените.

26 Така тълкуване на член 6а, параграф 1 от Директива 98/6 в смисъл, че в обявлението за намаляване на цената би било достатъчно като обикновена информация да се посочи „предишната цена“ по смисъла на параграф 2 от този член, без такова намаление действително да се определя въз основа на тази цена, би позволило на търговците, в нарушение на тази специфична цел, да въвеждат потребителите в заблуждение чрез обявяване на намаляване на цената, което не е действително, в противоречие със самата цел на посочения член 6а.

27 От това следва, че за да се постигнат както специфичната цел на член 6а от Директива 98/6, така и преследваните общо от тази директива цели, член 6а, параграфи 1 и 2 от тази директива трябва да се тълкува в смисъл, че в обявлението за намаляване на продажната цена на дадена стока това намаление трябва да се определя с оглед на „предишната цена“ на тази стока по смисъла на параграф 2 от този член. От това следва, че продажната цена на дадена стока, представена в обявлението като намалена цена, на практика не може да бъде същата като тази „предишна цена“ или дори да бъде по-висока от нея.

28 На трето място, тъй като член 6а от Директива 98/6 урежда конкретно аспектите, свързани с обозначаването на предишната цена в обявление за намаляване на цената и с определянето на тази предишна цена, именно с оглед на тази разпоредба, както е тълкувана в точки 24 и 27 от настоящото решение, трябва да се преценява търговската практика в отношенията между търговците и потребителите, изразяваща се в посочване на намаление на цената на съответната стока, което не е определено въз основа на „предишната цена“ по смисъла на споменатия член 6а, параграф 2, а не с оглед на разпоредбите на Директива 2005/29, както следва от член 3, параграфи 1 и 4 от тази последна директива (вж. в този смисъл решение от 7 юли 2016 г., Citroën Commerce, C-476/14, EU:C:2016:527, т. 42—45).

29 С оглед на горепосочените съображения на поставените въпроси следва да се отговори, че член 6а, параграфи 1 и 2 от Директива 98/6 трябва да се тълкува в смисъл, че изисква намалението на цената на стока — което се обявява от търговец под формата или на процент, или на рекламно указание, насочено към това да се изтъкне изгодният характер на обявената цена — да се определя въз основа на „предишната цена“ по смисъла на параграф 2 от този член.

По съдебните разноски

30 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (осми състав) реши:

Член 6а, параграфи 1 и 2 от Директива 98/6/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 1998 година относно защитата на потребителите при обозначаването на цените на стоките, предлагани на потребителите, изменена с Директива (ЕС) 2019/2161 на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2019 г.,

следва да се тълкува в смисъл, че

изисква намалението на цената на стока — което се обявява от търговец под формата или на процент, или на рекламно указание, насочено към това да се изтъкне изгодният характер на обявената цена — да се определя въз основа на „предишната цена“ по смисъла на параграф 2 от този член.

Подписи